

X. kapitola

Výkaz peněžních toků a příloha v účetní závěrce

Abstrakt

Modul objasňuje rozdíl mezi účetním výsledkem hospodaření a skutečným pohybem peněz a představuje přehled o peněžních tocích jako nedílnou součást finančního výkaznictví. Vymezuje peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty podle českých předpisů a IAS 7 a třídí peněžní toky na provozní, investiční a finanční. Podrobně vysvětluje přímou a nepřímou metodu, hrubé a čisté vykazování, klasifikaci úroků, dividend, daní a leasingových plateb a zachycení akvizic, nepeněžních transakcí a změn finančních závazků. Druhá část modulu se věnuje příloze k účetní závěrce, významným účetním pravidlům, úsudkům, odhadům a povinným zveřejněním podle českých předpisů a IFRS. Zohledněny jsou také budoucí změny související s IFRS 18.

DOI: 10.52950/UP.2026.001.10

APA citace: Rotschedl, J. (2026). Výkaz peněžních toků a příloha v účetní závěrce. In *Vybrané kapitoly z účetnictví podniku* (pp. 164–182). European Research Center, s.r.o. <https://doi.org/10.52950/UP.2026.001.10>

Právní a standardizační stav

Text vychází z českých předpisů účinných ke dni 31. července 2026, zejména ze zákona č. 563/1991 Sb., vyhlášky č. 500/2002 Sb. a Českého účetního standardu pro podnikatele č. 023. Mezinárodní část vychází z IAS 7, IAS 1, IAS 8, IAS 10, IFRS 7, IFRS 16 a IFRS 18. Požadavky IFRS 18, účinné pro účetní období začínající 1. ledna 2027, jsou v textu odděleny od pravidel použitelných v roce 2026.

Cíl modulu	Vysvětlit informační význam přehledu o peněžních tocích, vymežit peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty, správně klasifikovat provozní, investiční a finanční toky, sestavit provozní část přímou i nepřímou metodou a popsat obsah přílohy podle českých předpisů a IFRS.
Klíčová slova	peněžní prostředky, peněžní ekvivalenty, provozní činnost, investiční činnost, finanční činnost, přímá metoda, nepřímá metoda, pracovní kapitál, nepeněžní transakce, příloha, účetní pravidla, úsudky, odhady, supplier finance arrangements
Výstupy z učení	Student rozliší zisk od peněžního toku, klasifikuje typické transakce, sestaví zjednodušený přehled o peněžních tocích, vysvětlí rozdíly mezi českou úpravou a IAS 7 a připraví základní zveřejnění v příloze účetní závěrky.

1 Proč účetní zisk nesouvisí s peněžním tokem

Účetnictví je založeno na akruálním principu. Výnos se proto může vykazat dříve, než zákazník zaplatí, a náklad může vzniknout v jiném období, než dojde k peněžní úhradě. Výsledek

hospodaření navíc ovlivňují nepeněžní položky, například odpisy, tvorba rezerv, opravné položky nebo nerealizované kursové rozdíly. Přehled o peněžních tocích proto nenahrazuje rozvahu ani výkaz zisku a ztráty, ale doplňuje je o pohled na skutečné přírůstky a úbytky peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů.

SITUACE	DOPAD NA ZISK	DOPAD NA PENÍZE V DANÉM OBDOBÍ
PRODEJ NA FAKTURU, KTERÁ DOSUD NEBYLA UHRAZENA	Výnos a obvykle zisk vznikají.	Příjem ještě nevznikl.
ODPIS DLOUHODOBÉHO MAJETKU	Snižuje zisk.	V období odpisu nejde o peněžní výdaj.
PŘIJETÍ BANKOVNÍHO ÚVĚRU	Neovlivní zisk při přijetí jistiny.	Zvýší peněžní prostředky.
NÁKUP STROJE ZA HOTOVÉ	Pořizovací cena se zpravidla nestane okamžitě nákladem.	Vznikne investiční peněžní výdaj.
VÝPLATA PODÍLU NA ZISKU	Nejde o náklad běžného období.	Snižuje peněžní prostředky.

Informační význam

Výkaz peněžních toků pomáhá posoudit schopnost účetní jednotky vytvářet peníze, hradit závazky, financovat investice, vyplácet podíly na zisku a snižovat zadlužení. Kladný zisk sám o sobě nezaručuje likviditu.

Podle § 18 zákona o účetnictví tvoří účetní závěrku rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha. Účetní závěrka obchodních společností zahrnuje také přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. Zákon však stanoví výjimky. Malé a mikro účetní jednotky tyto dva přehledy sestavovat nemusí. Přehled o peněžních tocích podle tohoto ustanovení nesestavují ani banky, spořitelny a úvěrní družstva, pojišťovny a zajišťovny.

U vybraných účetních jednotek se povinnost řídí zvláštními podmínkami zákona a jejich prováděcí vyhláškou. Konsolidovaná účetní závěrka obsahuje přehled o peněžních tocích, není-li konsolidační celek od sestavení konsolidované závěrky osvobozen.

SUBJEKT	PŘEHLED O PENĚŽNÍCH TOCÍCH PODLE ČESKÉ ÚPRAVY
STŘEDNÍ NEBO VELKÁ OBCHODNÍ SPOLEČNOST	Součást řádné nebo mimořádné účetní závěrky.

MALÁ NEBO MIKRO OBCHODNÍ SPOLEČNOST	Není povinná jej sestavit; může jej sestavit dobrovolně.
BANKA, DRUŽSTEVNÍ ZÁLOŽNA, POJIŠŤOVNA NEBO ZAJIŠŤOVNA	Podle § 18 odst. 2 zákona o účetnictví jej nesestavuje.
KONSOLIDUJÍCÍ ÚČETNÍ JEDNOTKA	Je součástí konsolidované účetní závěrky, pokud se konsolidovaná závěrka sestavuje.
ÚČETNÍ JEDNOTKA POUŽÍVAJÍCÍ IFRS PŘIJATÉ EU	IAS 7 vyžaduje výkaz peněžních toků jako součást úplné účetní závěrky.

Uspořádání a obsahové vymezení českého přehledu upravují zejména § 40 až 43 vyhlášky č. 500/2002 Sb. a ČÚS č. 023. Standard obsahuje příklad možného řešení nepřímou metodou, nikoli jediný povolený formulář. Účetní jednotka zvolí členění a metodu tak, aby výkaz podával srozumitelnou a srovnatelnou informaci a aby byla její zásada popsána v příloze.

2 Peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty podle českých předpisů

Vyhláška č. 500/2002 Sb. považuje za peněžní prostředky zejména hotovost včetně cenin, peněžní prostředky na účtech včetně přečerpání účtu a případně peníze na cestě. Peněžní ekvivalenty jsou krátkodobý likvidní finanční majetek, který je snadno směnitelný za předem známou částku peněz a u něhož se nepředpokládají významné změny hodnoty v čase.

Převody mezi jednotlivými složkami peněžních prostředků a ekvivalentů nejsou peněžními toky. Převod z běžného účtu do pokladny například mění pouze formu peněz. Účetní jednotka v příloze uvede, které položky do peněžních prostředků a ekvivalentů zahrnuje, nebo popíše uplatňovanou zásadu jejich určování.

POLOŽKA	ČESKÉ POSOUZENÍ	POZNÁMKA
HOTOVOST A CENINY	Peněžní prostředky	Účtová skupina 21; ceniny se zahrnují podle zvolené zásady.
BĚŽNÝ BANKOVNÍ ÚČET	Peněžní prostředky	Účtová skupina 22.
PENÍZE NA CESTĚ	Peněžní prostředky	Typicky účtová skupina 26.
KRÁTKODOBÝ TERMÍNOVANÝ VKLAD S NEJVÝŠE TŘÍMĚSÍČNÍ VÝPOVĚDNÍ LHÚTOU	Může být peněžním ekvivalentem	Musí být likvidní, snadno směnitelný a s nevýznamným rizikem změny hodnoty.
VEŘEJNĚ OBCHODOVATELNÝ CENNÝ PAPÍR	Není automaticky ekvivalentem	Rozhoduje skutečná likvidita, známá částka a nevýznamné hodnotové riziko.

**PĚTILETÝ
TERMÍNOVANÝ VKLAD**Není peněžním
ekvivalentemJde o investici, nikoli nástroj
krátkodobého řízení likvidity.

2.1 Peněžní prostředky a ekvivalenty podle IAS 7

IAS 7 vymezuje peněžní prostředky jako hotovost a vklady splatné na požádání. Peněžní ekvivalenty jsou krátkodobé, vysoce likvidní investice, které jsou pohotově směnitelné za známé částky peněz a podléhají nevýznamnému riziku změny hodnoty. Jsou drženy především pro krytí krátkodobých peněžních závazků, nikoli jako investice nebo za jiným účelem.

Investice obvykle splňuje podmínku krátkodobosti, má-li při pořízení splatnost přibližně tři měsíce nebo méně. Rozhodující je doba od data nabytí, nikoli pouze zbývající doba do splatnosti k rozvahovému dni. Kapitálové nástroje jsou zpravidla vyloučeny, protože jejich hodnota kolísá. Výjimkou mohou být nástroje, které svou podstatou odpovídají peněžnímu ekvivalentu, například prioritní akcie pořízené těsně před pevným datem splacení.

PŘÍKLAD**IAS 7 – ZÁVĚR**

JEDNOMĚSÍČNÍ VKLAD POŘÍZENÝ JAKO SOUČÁST ŘÍZENÍ KRÁTKODOBÉ LIKVIDITY	Typicky peněžní ekvivalent, jsou-li splněna i ostatní kritéria.
ŠESTIMĚSÍČNÍ VKLAD POŘÍZENÝ PŘI EMISI, KTERÉMU K ROZVAHOVÉMU DNI ZBÝVAJÍ DVA MĚSÍCE	Typicky nikoli; při pořízení nebyl přibližně do tří měsíců.
AKCIE OBCHODOVANÁ DENNĚ NA BURZE	Typicky nikoli; existuje hodnotové riziko a nejde o známou částku peněz.
BANKOVNÍ PŘEČERPÁNÍ SPLATNÉ NA POŽÁDÁNÍ, KTERÉ JE INTEGRÁLNÍ SOUČÁSTÍ ŘÍZENÍ HOTOVOSTI	Může být pro účely IAS 7 zahrnuto do peněz a ekvivalentů; zůstatek obvykle často kolísá mezi kladným a záporným.
VKLAD NA POŽÁDÁNÍ S OMEZENÍM POUŽITÍ SJEDNANÝM S TŘETÍ STRANOU	Omezení samo o sobě nevylučuje klasifikaci jako cash, pokud má účetní jednotka k prostředkům přístup na požádání; významné omezení se zveřejní.

České a IFRS vymezení není totožné

Česká vyhláška výslovně zahrnuje přečerpání účtu do definice peněžních prostředků pro účely přehledu. IAS 7 umožňuje započítat bankovní přečerpání jen ve výjimečné situaci, kdy je splatné na požádání a tvoří integrální součást řízení peněz. Zvolený postup musí být konzistentní a vysvětlený.

2.2 Tři kategorie peněžních toků

KATEGORIE	VYMEZENÍ	TYPICKÉ PŘÍKLADY
PROVOZNÍ ČINNOST	Hlavní výdělečná činnost a ostatní činnosti, které nejsou investiční ani finanční.	Inkasa od zákazníků; platby dodavatelům a zaměstnancům; většina daní ze zisku; provozní sankce.
INVESTIČNÍ ČINNOST	Pořízení a pozbytí dlouhodobých aktiv a investic, které nejsou peněžními ekvivalenty.	Nákup a prodej strojů; kapitalizovaný vývoj; nákup podílu; poskytnutí a inkaso zápůjčky.
FINANČNÍ ČINNOST	Činnosti měnící rozsah a skladbu vlastního kapitálu a výpůjček.	Vklady vlastníků; emise akcií; přijetí a splácení úvěru; výplata dividend; splátka jistiny leasingového závazku podle IFRS 16.

Klasifikace se odvíjí od ekonomické podstaty konkrétního peněžního toku. Stejná účetní položka může u různých účetních jednotek souviset s odlišnou hlavní činností. U banky jsou například úroky obvykle součástí provozu, zatímco u výrobního podniku mohou být podle příslušného rámce klasifikovány jinak.

Investiční výdaj podle IAS 7

IAS 7 dovoluje vykázat jako investiční peněžní výdaj jen platbu, která vede k uznání aktiva ve výkazu o finanční situaci. Výdaj na výzkum, který je podle IAS 38 okamžitě nákladem, proto není investičním tokem jen proto, že se týká budoucího projektu.

3 Hrubé a čisté vykazování

Základním pravidlem je vykazování hlavních tříd peněžních příjmů a výdajů odděleně v hrubé výši. Započtení příjmů a výdajů by mohlo skrýt objem financování nebo investiční aktivity. Čisté vykazování je přípustné pouze ve vymezených situacích, například u toků prováděných jménem zákazníka nebo u položek s rychlým obratem, krátkou splatností a vysokými částkami.

TRANSAKCE	DOPORUČENÁ PREZENTACE
NÁKUP STROJE ZA 900 TIS. KČ A PRODEJ JINÉHO STROJE ZA 250 TIS. KČ	Investiční výdaj 900 tis. Kč a investiční příjem 250 tis. Kč odděleně.
PŘIJETÍ ÚVĚRU 2 MIL. KČ A SPLÁTKA JINÉHO ÚVĚRU 700 TIS. KČ	Finanční příjem a výdaj odděleně.

INKASO PLATEB JMÉNEM VLASTNÍKA NEMOVITOSTI SPRÁVCEM	Může být vykázáno netto, pokud tok odráží spíše činnost zákazníka než správce.
KRÁTKODOBÉ BANKOVNÍ VKLADY S RYCHLÝM OBRATEM A VELMI KRÁTKOU SPLATNOSTÍ	Netto jen při splnění podmínek příslušného rámce a s dostatečným zveřejněním.

3.1 Přímá metoda provozních peněžních toků

Přímá metoda vykazuje hlavní třídy hrubých peněžních příjmů a výdajů. Uživatel vidí například peníze přijaté od zákazníků, platby dodavatelům, zaměstnancům, správci daně a věřitelům. IAS 7 přímou metodu podporuje, protože poskytuje informace užitečné pro odhad budoucích toků. České předpisy ji rovněž umožňují.

Příklad přímé metody za účetní období (částky v tis. Kč):

PROVOZNÍ PENĚŽNÍ TOK	TIS. KČ
PŘÍJMY OD ZÁKAZNÍKŮ	5 600
PLATBY DODAVATELŮM A ZAMĚSTNANCŮM	-4 310
PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY VYTVOŘENÉ PROVOZEM	1 290
ZAPLACENÉ ÚROKY – ZVOLENÁ PROVOZNÍ KLASIFIKACE PRO ROK 2026	-90
PŘIJATÉ ÚROKY – ZVOLENÁ PROVOZNÍ KLASIFIKACE PRO ROK 2026	+20
ZAPLACENÁ DAŇ Z PŘÍJMŮ	-250
ČISTÝ PENĚŽNÍ TOK Z PROVOZNÍ ČINNOSTI	970

Údaje lze získat přímo z evidence peněžních pohybů nebo úpravou účetních tržeb, nákladů a rozvahových změn. Přímá metoda proto neznamená, že musí být účetnictví vedeno na peněžním principu; vyžaduje však kvalitní analytickou evidenci a správné párování pohybů.

3.2 Nepřímá metoda provozních peněžních toků

Nepřímá metoda převádí aktuální výsledek hospodaření na peněžní tok z provozní činnosti. Český vzor ČÚS č. 023 vychází z výsledku hospodaření před zdaněním a převodem podílu na výsledku hospodaření společníkům. Výsledek se upraví zejména o nepeněžní položky, zisky a ztráty patřící do investiční nebo finanční činnosti, změny pracovního kapitálu, úroky a daň z příjmů.

ÚPRAVA	ZNAMÉNKO PŘI TYPICKÉ SITUACI	DŮVOD
---------------	---	--------------

ODPISY, TVORBA REZERV A OPRAVNÝCH POLOŽEK	Příčíst	Snížily zisk, ale samy nepředstavují provozní peněžní výdaj.
ZISK Z PRODEJE DLOUHODOBÉHO MAJETKU	Odečíst	Je zahrnut ve výsledku, ale související příjem je investičním tokem.
ZTRÁTA Z PRODEJE DLOUHODOBÉHO MAJETKU	Příčíst	Je ve výsledku, ale prodejní peněžní tok patří do investiční části.
ZVÝŠENÍ PROVOZNÍCH POHLEDÁVEK	Odečíst	Výnos byl vykázán, ale peníze dosud nebyly inkasovány.
ZVÝŠENÍ ZÁSOB	Odečíst	Peníze byly vázány v zásobách.
ZVÝŠENÍ PROVOZNÍCH ZÁVAZKŮ	Příčíst	Náklad vznikl, ale peníze dosud nebyly vydány.

Numerický příklad nepřímé metody (částky v tis. Kč):

Úprava výsledku hospodaření	tis. Kč
Výsledek hospodaření před zdaněním	1 200
+ odpisy	+300
+ tvorba rezerv a opravných položek	+50
– zisk z prodeje dlouhodobého majetku	–80
– zvýšení pohledávek	–240
– zvýšení zásob	–110
+ zvýšení provozních závazků	+170
Peněžní prostředky vytvořené provozem	1 290
– zaplacené úroky	–90
+ přijaté úroky	+20
– zaplacená daň z příjmů	–250
Čistý peněžní tok z provozní činnosti	970

Kontrolní vazba

Přímá a nepřímá metoda musí při stejné klasifikaci transakcí vést ke stejnému čistému provoznímu peněžnímu toku. Liší se pouze způsobem prezentace, nikoli ekonomickým výsledkem.

4 Integrovaný příklad celého přehledu

Navážeme na provozní tok 970 tis. Kč. Účetní jednotka dále pořídila dlouhodobý majetek za 700 tis. Kč, prodala majetek za 180 tis. Kč, poskytla zápůjčku 100 tis. Kč a inkasovala její splátku 40 tis. Kč. Získala nový kapitál 400 tis. Kč, přijala úvěr 500 tis. Kč, splatila jistinu 300 tis. Kč a vyplatila podíly na zisku 250 tis. Kč.

Přehled peněžních toků	tis. Kč
Čistý peněžní tok z provozní činnosti	+970
Pořízení dlouhodobého majetku	-700
Příjem z prodeje dlouhodobého majetku	+180
Poskytnutá zápůjčka	-100
Inkaso splátky zápůjčky	+40
Čistý peněžní tok z investiční činnosti	-580
Příjem z emise kapitálových nástrojů	+400
Přijetí úvěru	+500
Splátka jistiny úvěru	-300
Vyplacené podíly na zisku	-250
Čistý peněžní tok z finanční činnosti	+350
Čisté zvýšení peněz před kursovým vlivem	+740
Vliv změn měnových kursů na peníze a ekvivalenty	+10
Počáteční stav peněz a ekvivalentů	600
Konečný stav peněz a ekvivalentů	1 350

Vliv změn měnových kursů na držené peníze a peněžní ekvivalenty není samostatným peněžním tokem. Uvádí se odděleně, aby bylo možné smířit počáteční a konečný stav. Kontrolní rovnice je: počáteční stav + provozní tok + investiční tok + finanční tok + kursový vliv = konečný stav.

5 Úroky, dividendy a daň ze zisku

Klasifikace úroků a dividend je jednou z oblastí, v nichž se česká úprava a IAS 7 v roce 2026 liší a v nichž se IFRS od roku 2027 mění. Každý druh toku musí být vykázán samostatně a zvolená klasifikace se používá konzistentně.

TOK	ČESKÁ ÚPRAVA – ZÁKLADNÍ ŘEŠENÍ	IAS 7 PRO ROK 2026 – NEFINANČNÍ PODNIK
ZAPLACENÉ ÚROKY	Provozní; alternativně finanční. Kapitalizované úroky investiční.	Provozní nebo finanční; samostatně a konzistentně.
PŘIJATÉ ÚROKY	Provozní; alternativně investiční.	Provozní nebo investiční.
PŘIJATÉ DIVIDENDY/PODÍLY NA ZISKU	Provozní; alternativně investiční.	Provozní nebo investiční.
VYPLACENÉ DIVIDENDY/PODÍLY NA ZISKU	Finanční, s úzkou výjimkou přerozdělovaných přijatých podílů.	Finanční nebo provozní.
DAŇ ZE ZISKU	Zpravidla provozní; lze přiřadit jiné činnosti, je-li vazba průkazná.	Zpravidla provozní; jiná kategorie jen při konkrétní identifikovatelné vazbě.

Finanční instituce

U bank a jiných institucí, jejichž hlavní činností je poskytování financování nebo investování, jsou úrokové a obdobné toky často provozní. Posouzení musí odrážet jejich hlavní výdělečnou činnost a požadavky příslušného rámce.

6 Leasingové platby podle IFRS 16

SLOŽKA PLATBY NÁJEMCE	KLASIFIKACE V ROCE 2026 PODLE IAS 7 A IFRS 16
SPLÁTKA JISTINY LEASINGOVÉHO ZÁVAZKU	Finanční činnost.
ÚROKOVÁ SLOŽKA	Podle zvolené klasifikace úroků – provozní nebo finanční; konzistentně.
KRÁTKODOBÉ LEASINGY A LEASINGY AKTIV NÍZKÉ HODNOTY, U NICHŽ JE VYUŽITA VÝJIMKA	Zpravidla provozní činnost.
VARIABILNÍ LEASINGOVÉ PLATBY NEZAHRNUTÉ DO OCENĚNÍ ZÁVAZKU	Zpravidla provozní činnost, pokud je nelze přiřadit jiné činnosti.

České účetnictví nepoužívá obecný rozvahový model nájemce podle IFRS 16. Běžné nájemné účtované do nákladů se proto zpravidla projeví v provozních peněžních tocích. U finančního leasingu a jiných smluv je nutné vycházet z českého účetního zachycení a z ekonomické podstaty jednotlivých plateb.

6.1 Akvizice, prodej dceřiné společnosti a nepeněžní transakce

Peněžní toky z nabytí nebo pozbytí kontroly nad dceřinou společností se podle IAS 7 vykazují samostatně jako investiční činnost a obvykle netto po odečtení nabytých nebo pozbytých peněz a peněžních ekvivalentů. Transakce s nekontrolními podíly, které nevedou ke ztrátě kontroly, jsou transakcemi s vlastníky a jejich peněžní toky jsou finanční.

Investiční a finanční transakce, které nevyžadují použití peněz nebo peněžních ekvivalentů, se do výkazu peněžních toků nezahrnují. Jejich podstata však musí být zveřejněna jinde v účetní závěrce tak, aby uživatelé rozuměli investičním a finančním změnám.

NEPENĚŽNÍ TRANSAKCE	ZACHYCENÍ
POŘÍZENÍ AKTIVA PŘEVZETÍM DLOUHODOBÉHO ZÁVAZKU BEZ OKAMŽITÉ PLATBY	Nevstupuje do výkazu v okamžiku pořízení; zveřejní se. Pozdější peněžní splátky se klasifikují podle podstaty.
PŘEMĚNA DLUHU NA VLASTNÍ KAPITÁL	Nepeněžní finanční transakce; zveřejnit, nevykazovat jako příjem a výdaj.
POŘÍZENÍ PRÁVA K UŽÍVÁNÍ A VZNIK LEASINGOVÉHO ZÁVAZKU PŘI ZAHÁJENÍ LEASINGU	Nepeněžní vznik aktiva a závazku; zveřejnit. Peněžní splátky se vykazují následně.
NEPENĚŽITÝ VKLAD VLASTNÍKA	Nevykazovat jako peněžní tok; vysvětlit ve změnách vlastního kapitálu a příloze.

6.2 Změny závazků z finanční činnosti a dodavatelské financování

IAS 7 požaduje zveřejnit informace, které uživatelům umožní vyhodnotit změny závazků vznikajících z finanční činnosti. Prakticky se často používá smíření počátečních a konečných zůstatků úvěrů, dluhopisů a leasingových závazků. Smíření odděluje peněžní splátky a čerpání od nepeněžních změn, například nových leasingů, kursových rozdílů, akvizic nebo změn reálné hodnoty.

ZÁVAZEK	POČÁTEK	PENĚŽNÍ ZMĚNY	NEPENĚŽNÍ ZMĚNY	KONEC
BANKOVNÍ ÚVĚRY	1 200	+200	+30 kursový vliv	1 430
LEASINGOVÉ ZÁVAZKY	500	-140 splátky jistiny	+220 nové leasingy	580
VYDANÉ DLUHOPISY	800	-100 splacení	+20 amortizace diskontu	720

Dodavatelské financování, často označované jako reverse factoring nebo supplier finance arrangements, může prodloužit splatnost dodavatelských závazků prostřednictvím finanční instituce. Od roku 2024 IAS 7 a IFRS 7 vyžadují dodatečné informace o podmínkách těchto ujednání, účetních hodnotách dotčených závazků, rozsahu splatností a nepeněžních změnách. Cílem je umožnit posouzení dopadu na závazky, peněžní toky a likviditní riziko.

Klasifikace reverse factoringu

Označení smlouvy samo nerozhoduje. Účetní jednotka posuzuje, zda závazek zůstal obchodním závazkem, nebo se svou podstatou stal finančním dluhem, a podle toho klasifikuje související peněžní tok. Posouzení musí být popsáno, je-li významné.

6.3 Srovnání české úpravy a IAS 7 pro účetní období 2026

OBLAST	ČESKÁ ÚPRAVA	IFRS – IAS 7 V ROCE 2026
POVINNÝ VÝKAZ	Pro obchodní společnosti s výjimkami stanovenými zákonem; malé a mikro jej sestavovat nemusí.	Součástí úplné účetní závěrky každé účetní jednotky používající IFRS.
FORMÁT	Vyhláška a ČÚS 023 stanoví principy a příklad nepřímého řešení.	Není jednotný formulář; povinné je členění na provozní, investiční a finanční činnost.
PROVOZNÍ METODA	Přímá nebo nepřímá; český příklad vychází z výsledku před zdaněním.	Přímá nebo nepřímá; přímá metoda je podporována.
ÚROKY A DIVIDENDY	Základní a alternativní klasifikace podle § 43 a ČÚS 023.	Flexibilní klasifikace v mezích IAS 7, samostatně a konzistentně.
BANKOVNÍ PŘEČERPÁNÍ	Definice peněžních prostředků zahrnuje přečerpání účtu.	Součástí cash/equivalents pouze tehdy, je-li splatné na požádání a integrální pro cash management.
NEPENĚŽNÍ TRANSAKCE	Do přehledu nevstupují; významné informace se uvedou v příloze.	Do výkazu nevstupují; zveřejní se jinde v účetní závěrce.
FINANČNÍ ZÁVAZKY	ČÚS 023 neobsahuje stejně podrobnou povinnou reconciliaci jako IAS 7.	Povinné informace o peněžních i nepeněžních změnách závazků z financování.

6.4 Změny podle IFRS 18 od roku 2027

IFRS 18 nahrazuje IAS 1 a je účinný pro účetní období začínající 1. ledna 2027. Současně mění IAS 7. Pro účetní jednotky, jejichž hlavní podnikatelskou činností není investování do aktiv ani poskytování financování zákazníkům, se zavádí stabilnější klasifikace úroků a dividend a nový výchozí mezisoučet nepřímé metody.

OBLAST**PRAVIDLO OD ROKU 2027 PRO BĚŽNÝ
NEFINANČNÍ PODNIK**

VÝCHOZÍ ÚDAJ NEPŘÍMÉ METODY	Provozní zisk nebo ztráta podle IFRS 18.
ZAPLACENÉ ÚROKY	Finanční činnost.
PŘIJATÉ ÚROKY	Investiční činnost.
PŘIJATÉ DIVIDENDY	Investiční činnost.
VYPLACENÉ DIVIDENDY	Finanční činnost.

U účetních jednotek, které jako hlavní podnikatelskou činnost investují do aktiv nebo poskytují financování zákazníkům, se klasifikace váže na kategorii souvisejících výnosů a nákladů ve výkazu zisku nebo ztráty podle IFRS 18. Předčasné používání je dovoleno, avšak musí být náležitě zveřejněno.

Pozor na budoucí projekty IASB

IASB v roce 2026 dále zkoumá možné širší změny IAS 7, například klasifikaci derivátů, státních dotací a nepeněžních transakcí. Jde zatím o projekt a předběžná rozhodnutí, nikoli o účinné požadavky. Ve studijních a účetních postupech je nelze prezentovat jako platná pravidla.

7 Příloha k účetní závěrce podle českých předpisů

Příloha je povinnou součástí účetní závěrky. Vysvětluje a doplňuje informace v rozvaze a výkazu zisku a ztráty a u účetních jednotek, které je sestavují, také souvislosti přehledu o peněžních tocích a přehledu o změnách vlastního kapitálu. Rozsah zveřejnění se liší podle kategorie účetní jednotky, právní formy a toho, zda je závěrka sestavena v plném nebo zkráceném rozsahu.

- obecné údaje o účetní jednotce, jejím sídle, právní formě a předmětu činnosti;
- použité účetní metody, oceňovací základny, odpisové postupy a významné odchylky;
- informace o předpokladu nepřetržitého trvání, existují-li významné nejistoty nebo je použit jiný základ sestavení;
- vysvětlení významných položek a změn, které nejsou z výkazů samy zřejmé;
- informace o významných událostech po rozvahovém dni;
- závazky, záruky a jiné skutečnosti, které nejsou vykázány v rozvaze, vyžadují-li to předpisy;
- informace o vztazích se spřízněnými stranami, zaměstnancích, odměnách orgánů a dalších položkách podle velikosti a typu účetní jednotky;
- položky výnosů a nákladů, které jsou mimořádné svým objemem nebo původem; nejde o obnovení zrušené kategorie mimořádných nákladů a výnosů ve výsledovce.

Informace v příloze mají být uspořádány systematicky a pokud možno v pořadí navazujícím na položky výkazů. Odkazy mezi výkazy a přílohou zvyšují srozumitelnost. Účetní jednotka nesmí zahltit přílohu obecnými texty, které nejsou pro uživatele významné, ani vynechat informace nutné pro věrný a poctivý obraz.

8 Zveřejnění vztahující se k českému přehledu o peněžních tocích

ZVEŘEJNĚNÍ	OBSAH
SLOŽENÍ PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ A EKVIVALENTŮ	Konkrétní položky nebo zásada používaná pro jejich určení.
METODA SESTAVENÍ	Přímá nebo nepřímá metoda a případné významné změny oproti předchozímu období.
KLASIFIKACE ÚROKŮ A PODÍLŮ NA ZISKU	Zvolená základní nebo alternativní varianta, používaná konzistentně.
VÝJIMKY Z HRUBÉHO VYKÁZÁNÍ	Významné příjmy a výdaje vykázané netto a důvod použití.
NEPENĚŽNÍ INVESTIČNÍ A FINANČNÍ OPERACE	Popis a částky, jsou-li významné.
NÁVAZNOST NA ROZVAHU	Smíření konečného stavu peněz a ekvivalentů s odpovídajícími rozvahovými položkami.
OMEZENÍ DISPONIBILITY	Významné částky, s nimiž účetní jednotka nemůže volně nakládat, a povaha omezení.

9 Příloha a disclosures podle IFRS v roce 2026

Podle IAS 1 musí účetní závěrka obsahovat přílohu s informacemi o základně sestavení, významných účetních pravidlech a dalšími zveřejněními požadovanými jednotlivými standardy. Prohlášení o souladu s IFRS musí být výslovné a bezvýhradné; účetní jednotka jej uvede jen tehdy, splňuje-li všechny požadavky IFRS Accounting Standards.

- material accounting policy information – významné informace o účetních pravidlech, nikoli mechanický opis všech standardů;
- úsudky vedení při aplikaci pravidel, které mají nejvýznamnější dopad na vykázané částky;
- hlavní zdroje nejistoty odhadů s významným rizikem podstatné úpravy účetních hodnot;
- systematické uspořádání přílohy a křížové odkazy na jednotlivé výkazy;
- srovnávací informace za předchozí období a vysvětlení reklasifikací nebo oprav chyb;
- události po skončení účetního období podle IAS 10 a informace o významných nejistotách going concern.

Od roku 2027 obecné požadavky na prezentaci a přílohu přecházejí z IAS 1 zejména do IFRS 18 a IAS 8. Obsahové požadavky jednotlivých tematických standardů zůstávají zachovány nebo jsou přesunuty do odpovídajících standardů.

10 Zveřejnění k peněžním tokům podle IAS 7

POŽADAVEK	PRAKTICKÝ OBSAH
SLOŽKY CASH A CASH EQUIVALENTS	Popis složení a smíření s položkami výkazu o finanční situaci.

ÚČETNÍ POLITIKA	Zásada určování peněžních ekvivalentů a bankovních přečerpání.
VÝZNAMNĚ OMEZENÉ PENÍZE	Částky, které nejsou skupině dostupné, a komentář vedení.
NEPENĚŽNÍ TRANSAKCE	Pořízení aktiv na dluh, konverze dluhu na kapitál, nové leasingy a další nepeněžní změny.
ZMĚNY ZÁVAZKŮ Z FINANCOVÁNÍ	Smíření peněžních a nepeněžních změn, včetně kursových rozdílů a změn reálné hodnoty.
SUPPLIER FINANCE ARRANGEMENTS	Podmínky, dotčené závazky, platební splatnosti a nepeněžní změny; návaznost na likviditní riziko podle IFRS 7.
AKVIZICE A PRODEJE DCEŘINÝCH PODNIKŮ	Celková protihodnota, peněžní složka a nabyté nebo pozbyté peníze a ekvivalenty.

11 Ukázky formulací do přílohy

Peněžní prostředky a ekvivalenty

Pro účely přehledu o peněžních tocích zahrnuje účetní jednotka do peněžních prostředků hotovost, zůstatky na bankovních účtech a peníze na cestě. Za peněžní ekvivalenty považuje termínované vklady s původní splatností do tří měsíců, které jsou drženy pro krytí krátkodobých peněžních závazků a nepodléhají významnému riziku změny hodnoty. Převody mezi těmito položkami nejsou vykazovány jako peněžní toky.

Nepeněžní transakce

V průběhu období účetní jednotka pořídila prostřednictvím leasingu aktiva z práva k užívání v účetní hodnotě 4,2 mil. Kč a současně vykázala leasingové závazky ve stejné výši. Tato transakce nebyla zahrnuta do výkazu peněžních toků; peněžní splátky jistiny ve výši 0,8 mil. Kč byly vykázány ve finanční činnosti.

Dodavatelské financování

Účetní jednotka využívá ujednání o dodavatelském financování, v němž finanční instituce hradí schválené faktury dodavatelům a účetní jednotka následně platí finanční instituci v prodloužené splatnosti. K rozvahovému dni činí účetní hodnota dotčených závazků 12,5 mil. Kč, z toho 7,0 mil. Kč již bylo finanční institucí uhrazeno dodavatelům. Rozsah smluvních splatností činí 60–120 dnů oproti 30–60 dnům u srovnatelných závazků mimo program.

11.1 Doporučený pracovní postup při sestavení přehledu

- 1) Vymezte peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty a ověřte jejich počáteční a konečný stav.
- 2) Zvolte metodu provozní části a dokumentujte konzistentní klasifikaci úroků, dividend a daní.
- 3) Identifikujte všechny skutečné peněžní pohyby a oddělte převody uvnitř cash managementu.
- 4) Oddělte nepeněžní investiční a finanční transakce.
- 5) U nepřímé metody upravte výsledek o nepeněžní položky, neprovozní zisky a ztráty a změny pracovního kapitálu.
- 6) Zpracujte investiční a finanční část převážně v hrubých částkách.
- 7) Samostatně zohledněte kursový vliv na peníze a peněžní ekvivalenty.
- 8) Proveďte kontrolní smíření počátečního a konečného stavu a návaznost na rozvahu.
- 9) Připravte přílohová zveřejnění, zejména zásady, nepeněžní operace, omezené peníze a změny závazků z financování.
- 10) Porovnejte klasifikaci s minulým obdobím; změnu provádějte jen s řádným odůvodněním a zveřejněním.

12 Nejčastější chyby

CHYBA	SPRÁVNÝ POSTUP
ZAMĚNĚNÍ ZISKU ZA ČISTÝ PENĚŽNÍ TOK	Vysvětlit aktuální rozdíly a nepeněžní položky.
ZAHRNUTÍ PŘEVODU MEZI BANKOU A POKLADNOU	Jde o převod uvnitř peněz, nikoli o peněžní tok.
AUTOMATICKÉ OZNAČENÍ KAŽDÉ KRÁTKODOBÉ INVESTICE ZA EKVIVALENT	Ověřit likviditu, známou částku, nevýznamné riziko a účel držby.
ZVÝŠENÍ POHLEDÁVEK PŘÍČTENÉ V NEPŘÍMÉ METODĚ	Zvýšení provozních pohledávek se typicky odečítá.
ZAPOČTENÍ NÁKUPU A PRODEJE MAJETKU	Vykázat hlavní investiční příjmy a výdaje hrubě.
POŘÍZENÍ AKTIVA NA ÚVĚR VYKÁZANÉ JAKO SOUČASNÝ INVESTIČNÍ VÝDAJ	Nepeněžní část zveřejnit; výkaz zachytí až skutečné peněžní platby.
NEKONSISTENTNÍ KLASIFIKACE ÚROKŮ MEZI ROKY	Používat zvolenou politiku konzistentně a změnu vysvětlit.
POUŽITÍ PRAVIDEL IFRS 18 JIŽ PRO ROK 2026 BEZ PŘEDČASNÉ APLIKACE	Oddělit platná pravidla IAS 7 od změn účinných od roku 2027.
PŘÍLOHA SLOŽENÁ Z OBECNÝCH KOPIÍ STANDARDŮ	Zveřejnit konkrétní, významné a účetní jednotce vlastní informace.

13 Shrnutí modulu

Účetní výsledek hospodaření a peněžní tok zachycují odlišné skutečnosti. Zisk je aktuální rozdíl mezi výnosy a náklady, zatímco cash flow vysvětluje skutečnou změnu peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů. Podnik může vykázat zisk a současně mít záporný peněžní tok, například při růstu pohledávek a zásob, nebo může mít kladný peněžní tok při přijetí úvěru, který není výnosem. Přehled o peněžních tocích proto doplňuje rozvahu a výkaz zisku a ztráty a umožňuje hodnotit schopnost vytvářet peníze, financovat investice, splácet dluhy a vyplácet vlastníkům prostředky. V české účetní závěrce jej obecně sestavují obchodní společnosti, přičemž mikro a malé účetní jednotky mají zákonnou výjimku.

Peněžní prostředky zahrnují hotovost a prostředky na účtech splatné na požádání. Peněžní ekvivalenty jsou krátkodobé, vysoce likvidní investice snadno směnitelné za známou částku peněz a nesoucí jen nevýznamné riziko změny hodnoty. Ne každá krátkodobá investice nebo kontokorent automaticky splňuje tuto definici; klasifikace musí odpovídat účelu řízení hotovosti a být konzistentně popsána. Peněžní toky se člení na provozní, investiční a finanční činnost. Provozní toky souvisejí s hlavní výdělečnou činností, investiční s pořízováním a vyřazováním dlouhodobých aktiv a investic a finanční se změnami vlastního kapitálu a úročeného financování.

Provozní peněžní toky lze sestavit přímou nebo nepřímou metodou. Přímá metoda vykazuje hlavní skupiny peněžních příjmů a výdajů, například inkasa od zákazníků, platby dodavatelům, zaměstnancům a správci daně. Nepřímá metoda vychází z výsledku hospodaření a upravuje jej o nepeněžní položky, výsledky investiční a finanční povahy a změny pracovního kapitálu. Obě metody musí vést ke stejnému provoznímu peněžnímu toku. Investiční a finanční toky se zpravidla vykazují hrubě; čisté vykázání je výjimkou pro specifické případy s rychlým obratem, krátkou splatností nebo jednáním za zákazníka. Nepeněžní pořízení majetku, kapitalizace závazku nebo konverze dluhu na kapitál se do výkazu nezahrnuje, ale významné transakce se vysvětlí v příloze.

Klasifikace úroků, dividend a daně ze zisku musí být konzistentní a odpovídat použitému rámci. Leasingové platby se podle IFRS 16 rozdělují na splátku jistiny a úrokovou složku. Akvizice a prodej dceřiné společnosti se vykazují v investiční činnosti v čisté částce po zohlednění převzatých nebo pozbytých peněz. Účetní jednotka má vysvětlit změny závazků z finanční činnosti, včetně peněžních i nepeněžních změn, a významné programy dodavatelského financování. Pro období od roku 2027 IFRS 18 mění návazně některé klasifikační volby IAS 7, zejména u úroků a dividend běžných nefinančních podniků; česká statutární struktura se tím automaticky nemění.

Příloha je nedílnou součástí účetní závěrky a poskytuje informace, které nelze vyčíst pouze z čísel ve výkazech. Vysvětluje použité účetní metody, významné úsudky a odhady, změny metod, nejistoty, členění významných položek, závazky, rizika, události po rozvahovém dni a další zákonem nebo standardy požadované údaje. U přehledu o peněžních tocích má příloha vymezit složení peněz a ekvivalentů, uvést omezené prostředky, vysvětlit významné nepeněžní transakce, změny finančních závazků a vazbu na ostatní výkazy. Kvalitní sestavení vyžaduje nejprve odsouhlasit počáteční a konečný stav peněz, klasifikovat všechny pohyby, eliminovat nepeněžní položky, zkontrolovat návaznost na rozvahu a výsledovku a teprve poté doplnit zveřejnění.

Základní a doporučené zdroje

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, zejména § 18 a ustanovení o účetní závěrce a konsolidaci.
Aktuální znění: <https://e-sbirka.cz/sb/1991/563>

Vyhláška č. 500/2002 Sb., zejména § 3 a § 40 až 43 a přílohy upravující obsah účetní závěrky.
Aktuální znění: <https://e-sbirka.cz/sb/2002/500>

Český účetní standard pro podnikatele č. 023 – Přehled o peněžních tocích. Přehled standardů Ministerstva financí: <https://www.mfcr.cz/cs/ucetnictvi-a-dane/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy>

Nařízení Komise (EU) 2023/1803, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy, v aktuálním konsolidovaném znění: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1803>

IAS 7 Statement of Cash Flows – oficiální přehled IFRS Foundation: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-7-statement-of-cash-flows/>

IFRS 18 Presentation and Disclosure in Financial Statements – účinnost od 1. ledna 2027: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-18-presentation-and-disclosure-in-financial-statements/>

IFRS 7 Financial Instruments: Disclosures – včetně dodavatelského financování: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-7-financial-instruments-disclosures/>

IAS 1 Presentation of Financial Statements, IAS 8 Basis of Preparation of Financial Statements, IAS 10 Events after the Reporting Period a IFRS 16 Leases v aktuálním znění přijatém EU.

Doporučená literatura

KRUPOVÁ, Lenka. IFRS: Mezinárodní standardy účetního výkaznictví. Aktuální vydání. Praha: VOX.

MÜLLEROVÁ, Libuše a Jan MOLÍN. Daně v účetnictví ČR I. Praha: Oeconomica, 2020. ISBN 978-80-245-2388-0.

FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ, Jaroslav WAGNER a Petr PETERA. Manažerské účetnictví: nástroje a metody. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-885-0.

Průběžně aktualizované metodické informace Ministerstva financí, Finanční správy a IFRS Foundation; při právním výkladu vždy ověřit aktuální účinnost předpisu.

Kontrolní otázky a praktické úkoly

1. Vysvětlete na dvou příkladech, proč může podnik vykazovat zisk, ale současně mít záporný provozní peněžní tok.
2. Vymezte peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty podle české úpravy a IAS 7. Uveďte alespoň dva rozdíly.
3. Zařadte následující toky: nákup stroje, přijetí úvěru, inkaso od zákazníka, výplata dividendy, poskytnutí zápůjčky a splátka jistiny leasingu.
4. Sestavte provozní peněžní tok nepřímou metodou: zisk před zdaněním 800, odpisy 120, zvýšení pohledávek 90, pokles zásob 40, pokles závazků 50, zaplacená daň 110.

5. Vysvětlíte, proč se kursový vliv na držené peníze uvádí odděleně od provozních, investičních a finančních toků.
6. Porovnejte klasifikaci úroků a dividend podle české úpravy, IAS 7 pro rok 2026 a IAS 7 po změnách IFRS 18 od roku 2027.
7. Navrhněte základní smíření změn bankovních úvěrů a leasingových závazků podle IAS 7.
8. Uvedte tři významné informace, které musí být uvedeny v české příloze, a tři cash-flow disclosures podle IFRS.
9. Posuďte, zda pořízení stroje na dlouhodobý dodavatelský úvěr vstoupí v okamžiku dodání do výkazu peněžních toků.
10. Připravte krátkou formulaci účetního pravidla pro určení peněžních ekvivalentů vhodnou do přílohy.

Testové otázky

- 1) **Hlavním účelem přehledu o peněžních tocích je:**
 - a) nahradit rozvahu
 - b) vysvětlit změnu peněz a peněžních ekvivalentů
 - c) vykázat pouze zisk po zdanění
 - d) stanovit daňový základ
- 2) **Převod peněz z běžného účtu do pokladny je:**
 - a) provozní příjem
 - b) investiční výdaj
 - c) převod uvnitř peněžních prostředků, který se do výkazu nezahrnuje
 - d) finanční tok
- 3) **Zvýšení provozních pohledávek se v nepřímé metodě typicky:**
 - a) přičítá
 - b) odečítá
 - c) ignoruje
 - d) vykazuje ve finanční činnosti
- 4) **Odpisy se v nepřímé metodě typicky:**
 - a) přičítají zpět
 - b) odečítají podruhé
 - c) vykazují jako investiční výdaj
 - d) vykazují jako příjem
- 5) **Příjem z emise akcií je:**
 - a) provozní tok
 - b) investiční tok
 - c) finanční tok
 - d) nepeněžní transakce
- 6) **Pořízení stroje převzetím závazku bez okamžité platby je v okamžiku pořízení:**
 - a) investiční peněžní výdaj
 - b) provozní peněžní výdaj
 - c) nepeněžní transakce zveřejněná mimo výkaz
 - d) finanční příjem

- 7) **Podle IAS 7 je peněžní ekvivalent:**
- a) každá veřejně obchodovaná akcie
 - b) krátkodobá vysoce likvidní investice s nevýznamným hodnotovým rizikem
 - c) každá investice se splatností do jednoho roku
 - d) zásoba držená k prodeji
- 8) **Podle IFRS 16 je splátka jistiny leasingového závazku nájemce:**
- a) provozní tok
 - b) investiční tok
 - c) finanční tok
 - d) mimo výkaz
- 9) **IFRS 18 od roku 2027 u běžného nefinančního podniku klasifikuje zaplacené úroky jako:**
- a) provozní
 - b) investiční
 - c) finanční
 - d) OCI
- 10) **Příloha k české účetní závěrce:**
- a) je dobrovolná
 - b) je povinnou součástí účetní závěrky
 - c) obsahuje pouze daňové informace
 - d) nahrazuje výkaz zisku a ztráty
- 11) **Dodavatelské financování podle IAS 7 a IFRS 7 vyžaduje zejména:**
- a) utajení splatností
 - b) dodatečné zveřejnění podmínek, závazků a likviditních dopadů
 - c) vždy provozní klasifikaci
 - d) zrušení obchodních závazků
- 12) **Vliv změny kursu na zůstatek cizoměnové hotovosti:**
- a) je samostatný peněžní tok
 - b) se uvádí odděleně pro smíření počátečního a konečného stavu
 - c) je vždy investiční tok
 - d) se nesmí zveřejnit

Řešení testu

Správné odpovědi

1. b, 2. c, 3. b, 4. a, 5. c, 6. c, 7. b, 8. c, 9. c, 10. b, 11. b, 12. b.